

BABYOR NI ZEKARIAH

Murung'agen e Re Ke Babyor Ney

Fare Babyor ni Zekariah e l'agruw guruy: 1) Guruy ni 1-8 Yi'iy rok Zekariah ni profet, u nap'an e pi duw ko 520 nge mada' ko 518 u m'on ni dawori yib Kristus. Pin'ey e baga' nga daken e tin ni pilyeg e changar rok nge guy, ni murung'agen yu Jerusalem ni sul nga rogon, nge fare Tempel nni sul ngan toy, nge girdi' rok Got nni machalbog nagrad, nge ngal'an e wub rok fare Messiah. 2) *Guruy ni 9-14* Pi thin ni un kunuy ni murung'agen fare Messiah ni yibe sonnag ni bay yib, nge bin tomur e pufthin.

Gathon e Re Ke Babyor Ney

Welthin ni ngan kol ayuw nge n'en ni nge l'agan'uy ngay 1:1–8:23
Gechig nra aw ngak e pi'in yad bbuguliyoror yu Israel 9:1–8
Fel' rogon nge gapas ni bay ko tin kabay nga m'on e rran 9:9–14:21

ISOMOL ni pining e girdi' rok ni ngar sulod ngak

¹ U lan e bin meruk e pul ko re duw ni l'agruw ngay nike mang Darius e pilung nu Persia, me pi SOMOL e pi thin ney ku Zekariah ni profet nib mo'on ni fak Berekiah nib mo'on ni fak Iddo e tutuw rok.

² Ba'aray e thin ni yog SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ngak Zekariah ni nge yog ko girdi' ni

nge ga'ar, "I Gag SOMOL e ri gu damumuw ngak e pi chitamangimed kakrom,

³ machane chiney e be lungug ngomed, 'Mu sulod ngog, ma aram mug sul ngomed.

⁴ Dab mboded e pi chitamangimed kakrom. Kab kakrom me pi' e pi profet e thin rog ngorad, ni yibe yog ngorad ni dab kur pired u fithik' e kireb, nge denen. Machane dar motoyilgad ngog ara rfolgad rog.

⁵ Pi chitamangimed kakrom nge fapi profet e dakuriy bagyad ni kabfos.

⁶ U daken e pi tapigpig rog nge fapi profet e gu pi' e motochiyel nge tin ngan kol ayuw riy ngak e pi chitamangimed kakrom, machane miyad fek yathin miyad gafgow u wenegen. Ma aram miyad cheal ngar pi'ed keru'rad ko kireb rorad miyad yog ni Gag fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok, e kug gechig nagraad ni bay tapgin ni nge aw ngorad ni bod rogon ni kug turguy ni nggu rin'."

Profet nni pilyeg e changar rok nge guy bogi os

⁷ Ulan e bin l'agruw e duw ni Darius e ir e pilung, ko rofen ni rliw' nge aningeg ko bin ragag nge ta'reb e pul (fare pul ni *Shebat*), me pi' SOMOL e thin ngog u lan e changar rog ni pilyeg ni nep'.

⁸ Gguy be' ni be yan u daken ba os nib row. Yib i tal nga fithik' yuke gek'iy ni *myrtle* u lan e loway, mu tomur rok e bay boch e os riy nib row, nge boch nib wupwupnun', nge wechwech.

⁹ Mug fith nug ga'ar ngak, "Fare mo'on, mang e be yip' e pi os ney fan?"

Me fulweg ni ga'ar, "Bay gu dag fan ngom.

¹⁰ I SOMOL e ke l'oegrad ni ngar damit niged e fayleng.”

¹¹ Rabad ra weliyed salparad ko fare engel nra ga'argad: “Kug warod u gubin yang u fayleng ma kug pir'eged nike aw e mocha' riy.”

¹² Ma aram me ga'ar fare engel, “SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok, kam par ni gab damumuw ngak yu Jerusalem nge pi binaw nu Judah nike gaman medlip i ragag e duw e chiney. Fin wi'in e ra taw ngay ma fin mu dag ngorad e runguy rom?”

¹³ Me fulweg SOMOL lungun fare engel ko thin nib manigil,

¹⁴ me yog fare engel ngog ni nggu weliy e n'en nike yog fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni be ga'ar: “Rib t'uf rog ma ri gu ma runguy yu Jerusalem, ni fare binaw rog nib thothup,

¹⁵ ma kar gu damumuw ngak e pi nam ni kar felan'gad u fithik' e mocha' nge gapas. De n'uw nap'an nug kadan'ug ko girdi' rog, ma fapi nam e ra gel niged e gafgow ngak e girdi' rog nge pag rogon.

¹⁶ Ere nggu sul nga Jerusalem ni nggu dag e runguy rog ko fare binaw. Tempel rog e bay ntoy bayay, ma fare binaw nu Jerusalem e bay kun ubung.”

¹⁷ Fare engel e ki yog ngog ni ngkug weliy e re thin ni ba'aray: “Fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e be yog ni fapi binaw rok e bay ki fal'eg rogon bayay ma bay ki ayweg bayay yu Jerusalem nge par fare binaw ni ir e suwon.”

Changar rok ni pilyeg nge guy bogi gagey

¹⁸ U lan reb e changar rog ni pilyeg e gguy riy aningeg i gagey ko garbaw.

¹⁹ Mug ga'ar ko fare engel ni be non ngog, "Mang e be yip' e pi gagey ney fan?"

Me fulweg ni ga'ar, "Pi gagey ney e fapi nam ni yargal u fayleng nra wereged e girdi' nu Judah, Israel, ngu Jerusalem."

²⁰ Me dag SOMOL ngog aningeg i girdi'en e maruwel ni kar feked e ama.

²¹ Mug fith bayay fare engel ni lungug, "Mang e karbad ni ngar rin'ed?"

Me fulweg ni ga'ar, "Karbad ni ngar k'aringed e marus miyad m'aynag gelngin fapi nam ni fa'anra bilged yu Judah ngar wereged girdi'en."

2

Yay ni dalip ni pilyeg e changar rok: Nge guy ba gaf ni yima foleg ban'en ngay

¹ U bayay ni pilyeg e changar rog e gguy be' nib mo'on ni bay ba gaf u pa' ni yima foleg ban'en ngay.

² Mug fith nug ga'ar, "Ngam man ngan?"

Me fulweg ni ga'ar, "Ngguy foleg yu Jerusalem ngguy n'umngin nge ga'ngin radan."

³ Ma aram mug guy fare engel niki i non nike yib i yib, miki yib yug reb e engel ngar mada' gow.

⁴ Me ga'ar, fa bin som'on e engel ko fa binem e engel, "Mmil ngamog ko re pagel nem ni bay fare gaf u pa' ni yima foleg ban'en ngay nib yo'or e girdi' nge yuran' i gamanman u lan yu Jerusalem ni kay gi ga' ni ngan rungrunguy.

⁵ Ya SOMOL e ke micheg ni ir e bayi mang rungrung nib nifiy u wuru' fare binaw ni nge yororiy

ni dabi buch ban'en riy mu rom e bay i par riy nike sug nag felngin."

Pi kalbus e kan piningrad ni ngarbad nga tab-naw

⁶⁻⁷ I ga'ar SOMOL ko girdi' rok, "Gu werw-eregmed u gubin yang. Machane chiney e gimed e pi kalbus e kam thay gad u Babylon kam sulod nga Jerusalem.

⁸ En nra bat nag bigmed e ke bat nag e n'en th'abi fel' u wun'ug."

Ere SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ke l'ogeg ni nggog e thin rok ko pi nam ni ur giliw niked e girdi' rok:

⁹ "I SOMOL e ir e bayi cham nib togopluw ngomed, ma pi girdi' ni urmed bangiyal' ni ur pigpig gad romed e bay i mangyad e ra giliw niked gimed."

Nap'an nra buch e ren'ey, ma gubin e girdi' nra nang ni SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ke l'ogeg.

¹⁰ Ke ga'ar SOMOL, "Mu tang niked e felfelan' gimed piyu Jerusalem! Arme kugub ni nggu par u fithik'med!"

¹¹ Re ngiyal' i n'em e ba yo'or e nam nra yib ngak SOMOL ngar manged girdi'en. Bayi par u fithik'med, mi gimed nang ni ir e ke l'oegeg kugub ngomed.

¹² Bay i sul bayay yu Judah nge par nib mal'eag nib milfan ngak SOMOL u lan e nam rok nib thothup, ma yu Jerusalem e bay i par ni fare binaw ni th'abi t'uf rok.

¹³ Mu th'abed gulungmed gimed gubin e girdi u p'eowchen SOMOL, ya arme ke yib u tagil' nib thothup.

3

*Fare Profet nni pilyeg e changar rok nge guy fare
Prist ni Th'abi Ga'*

¹ Bayay niki pilyeg e changar rog nge dag SOMOL i Joshua ni fare Prist ni Th'abi Ga' nib sak'iy u p'eowchen fare engel rok SOMOL. Ma ba sak'iy Satan u rom u charen Joshua, nike fal'eg rogon ni nge thibthibnag Joshua.

² Me ga'ar fare engel rok SOMOL ngak Satan, "Satan, nge mang SOMOL e nge gechig nagem! Nge mang fare SOMOL nib t'uf yu Jerusalem rok e nge gechig nagem. Re mo'on ney e bod ba lay i ren nni leag u mit e nify."

³ I Joshua e ba sak'iy u rom nike yin' e mad nib alit.

⁴ Fare engel e yog ko pi'in girdi'en e tharmiy ni ga'ar, "Mu chuweged e mad nib alit nike yin' e re mo'on ney." Ma aram miki ga'ar ngak Joshua, "Ku gu chuweg e denen rom ma bay gu pi' e mad ngom nib be'ech."

⁵ Me gafaliy fa pi'in yad ni ngar ted ba *turban* nib be'ech nga lolugen Joshua. Miyad rin' ni aram rogon, ma aram miyad yin' e mad nib be'ech nga daken e ngiyal' i n'em nib sak'iy fare engel rok SOMOL u rom.

⁶ Me yog fare engel rok SOMOL ngak Joshua ni

⁷ fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ke ga'ar: "Fa'an ga ra fol ko pi motochiyel rog mag rin' e pi maruwel ni kug pag gafalngin ngom, ma aram e bay ku'um pigpig u lan e Tempel rog ngu lan e pi yoror riy, ma bay ug rung'ag e pi meybil rom, nri bod rogon ni gu ma rung'ag e pi meybil rok e pi engel ni yad bay rog.

⁸ I gur Joshua ni fare Prist ni Th'abi Ga', e ngam motoyil; ma gimed e prist ni pi chonggin e ngam motoyilgad, ni aram e gimed e pow ko tin nib manigil nga m'on: Bay gu gagyel nag fare tapigpig rog, ni yima pining fithingan ni Fare Pa'ngin!

⁹ Ngggu tay ba malang nga p'eowchen Joshua ni re malang nem e medlip tabthungen. Bay gu ker e yol nga daken, ma bay gu chuweg e denen ko re nam ney u lan ta'reb e rran.

¹⁰ Ra taw ko rofen nem, ma ra bigimed me pining e en yow bbuguliyoror ni nge un ngak ko felfelan' u fithik' e gapas nge muduwgil, u fithik' yungi woldug romed ni *grape* nge gek'iy ni *fig*."

4

Ba changar ni pilyeg ngan guy ba Tagil' e Magal

¹ Fare engel ni i non ngog e sul ngog bayay ngeb i suwonageg ni gowa ku'ug mol.

² Me fitheg ni ga'ar, "Ba mang e ga be guy?"

Mug fulweg ni lungug, "Ba tagil' e magal nni ngongliy ko gol, u daken p'ebugul e bay barba' i dabiyy riy ni fen e gapgep. Ma daken tagil' e magal e medlip lay e magal ni bay riy, ra balay ma medlip yang e wik ni bay riy.

³ Bay l'agruw ke gek'iy ni *olive* u charen fare tagil' e magal, ra baken e gal ke gek'iy nem ma bay nga barba' fare tagil' e magal."

⁴ Ma aram mug fith fare engel ni lungug, "Siro' ngom, mang e be yip e pin'ey fan?"

⁵ Me fulweg ni ga'ar, "Damur nang ko mang?"

Me lungug, "Siro' ngom, dagnang."

⁶ Fare engel e yog ngog ni nggu pi ngak Zerubbabel e re thin ney rok SOMOL: “Bay mman’og ni gathi gelngin e salthaw rom, ma gathi gelngim, ya gelngig.

⁷ Tin be magawon nigem nib ga’ ko pi burey e bayi ling u p’eowchem. Bay mu toy bayay fare Tempel, ma nap’an e ga ra ayliy e bin tomur e malang nga gil’, ma bay i tolul e girdi ni yad be ga’ar, ‘Rib fel’usun, rib fel’usun!’ ”

⁸ Miki yib reb e thin rok SOMOL ngog bayay.

⁹ Ni be ga’ar, “I Zerubbabel e yin’ e def ko fare Tempel, ma ra mu’nag fare naun. Nap’an nra yodroy e pin’ey, ma girdi’ rog e bay ra nanged ni rriyul’ ni gag e kug l’oegem ngorad.

¹⁰ (a) Bayi kireban’rad ya rib sag’al e maruwel ni be yan. Machane bay ra guyed Zerubbabel ni ka be toy fare Tempel ni dertal, me felan’rad.”

(b) Fare engel e ga’ar ngog, “Fa medlip i magal e aram fa medlip i lan owchen SOMOL ni be changar u daken e fayleng.”

¹¹ Ma aram mug fith ngak, “Mang e be yip fa gal ke gek’iy ni *olive* fan ni yow bayu barba’ i charen fare tagil’ e magal?

¹² Ma mangfan fa gal pa’ i pa’angin e gek’iy ni *olive* u charen fa gal payep nib gol nma map e gapgep ni *olive* riy?”

¹³ Miki ga’ar ngog, “Mog, damnang fan?”

Me lungug, “Siro’ ngom, dagnang.”

¹⁴ Ma aram me ga’ar, “Irrera’ fagali pumo’on nike mel’eg row Got ke gapgep nagrow ni ngar pigpiggow ngak, fare SOMOL ko polo’ e fayleng.”

5

Bangi babyor ni pilyeg e changar ngan guy ni be changeg

¹ Gu sap bayay, ma aram mug guy bang i babyor ni kan bachiy ni be changeg u fithik' e nifeng.

² Me fitheg fare engel ko mang e kug guy. Mug ga'ar ngak, "Bbabyor ni kan bachiy ni be changag u fithik' e nifeng; re babyor nem e guyey e fit n'umngin ma ragag nge lal e fit radan."

³ Ma aram me ga'ar ngog, "Daken e re gi babyor nem e kan yoloy ngay e buch wa'athan ni nge nad u daken e nam ni polo'. Ma barba' i yang ko re babyor nem e be yog riy ni gubin e mororo' ni bay ni chuweg u daken fare nam; ma barba' i yang fare babyor e be yog riy ni gubin e pi'in yad ma mow ni go' bogi ban'en e kiyra chuwegrad.

⁴ ISOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e be yog ni bay i l'oeg e re buch wa'athan ney nge yan, nge chuw ngalan e naun rok e pi'in tamororo' nge lan e naun rok e pi'in ma mow ni go' bogi ban'en. Ra par u lan e pi naun rorad ngar pired ni dakriy e fel' rorad."

Ba changar ni pilyeg ngan guy be' ni bpin u lan ba dug

⁵ Ma aram me yib i m'ug bayay fare engel me ga'ar, "Mu changar! Ke yib ban'en!"

⁶ Mug fith ni lungug, "Ba mang?"

Me fulweg ni ga'ar, "Ba dug, ni be yip fan e denen ko fare nam ni polo'."

⁷ Upongen fare dug e ni ngongliy ko plomow. Nap'an ni gu be yaliy, min pug upongen ngalang, mu lan fare dug e bay be' ni bpin riy nike par nga but'!

⁸ Me ga'ar fare engel, "Re bpin ney e be yip' fan e kireb." Me chuchuy fare pin nga but' u lan fare dug me fulweg e upong riy nga daken.

⁹ Mug changar ngalang mug guy l'agruw i ppin ni yow be changag i yib ngog nib almarin porow ni bod pon e arche' ni *stork*. Rabow ra chibiyew fare dug ngar changag nigew.

¹⁰ Mug fith fare engel ni lungug, "Uw e ngar fekew ngay?"

¹¹ Me fulweg ni ga'ar, "Nga Babylon, ni aram e gin bay ra toyew e tempel riy ni fen. Nap'an e yira mu' nag fare tempel, ma fare dug e bay ni tay u rom ngu'un meybil ngay."

6

Aningeg i Chariot ni pilyeg e changar ngan guy

¹ Yaney ni pilyeg e changar rog e gguy aningeg i *chariot* nike yib u thilin l'agruw i burey nib *bronze*.

² Bin m'on ko fapi *chariot* e bogi os ni row e be girengiy, ma bin l'agruw e bogi os nib talmor,

³ ma bin dalip e bogi os ni wechwech, ma bin aningeg e bogi os nib wupwupnun'.

⁴ Ma aram mug fith fare engel nug ga'ar, "Siro' ngom, mang e be yip e pi *chariot* ney fan?"

⁵ Me ga'ar, "Irrera' fa aningeg yang i nifeng; ni kafin ra chuvgad u p'eowchen fare SOMOL ko fayleng ni polo'."

⁶ Fare *chariot* ni be girengiy fapi os nib talmor e ra sorgad ko lel'och nga Babylon, ma fa tinem e os nib wech e ra sorgad ko ngal, ma fa tinem e os

nib wupwupnun' e ra sorgad ko fare nam ni bay ko yimuch.

⁷ Nap'an e yib fapi os nib wupwupnun' ma ke guran'rad ni ngranod ngar damit niged e fayleng. Me ga'ar fare engel, "Mmarod ngam damit niged e fayleng!" – miyad yan.

⁸ Ma aram me tolul fare engel ngog ni ga'ar, "Fapi os ni kranod nga lel'och nga Babylon e kar gapasaged e damumuw rok SOMOL."

Nta' chiylen ni ngan te'elyawnag Joshua

⁹ I pi' SOMOL e re thin ni ba'aray ngog.

¹⁰ Ni ga'ar, "Mu fek fapi tow'ath ni pi' e kalbus ni Heldai, Tobijah, nge Jedayah, ngam man e chiney ko tabnaw rok Josiah nib mo'on ni fak Zefaniah. Gubin fapi cha' ni ur kalbusgad u lan yu Babylon ni karsulod.

¹¹ Mu ngongliy ba te'elyaw ko silber nge gol ni kar pi'ed, ngam tay nga lolgen fare Prist ni Th'abi Ga', i Joshua nib mo'on ni fak Jehozadak.

¹² Mog ngak ni be yog fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni be ga'ar, 'Fare mo'on ni yima pining Fare Pa'ngin ngak e bayi dammal ko gin bay riy me toy bayay fare Tempel rok SOMOL.

¹³ I ir e cha' ni bayi toy bayay fare Tempel me yag thawon e pilung ngak, ma bay i gagiyegnag e girdi' rok. Ma bayi sak'iy ba prist nga charen facha' ni be gagiyeg, mar maruwelgow u ta'bang u fithik' e gapas nge ta'reban'.

¹⁴ Fare te'elyaw e ra par ni be puguran feni gilbugwan Heldai, Tobijah, Jedayah, nge Josiah u lan fare Tempel rok SOMOL."

¹⁵ Pumo'on ni yad ma par nib palog e bay rabad ngar ayuwgad i toy bayay fare Tempel rok SOMOL. Ma nap'an e ra lebug e maruwel riy, migmed nang ni fare SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ke l'oegeg ngomed. Yira mu'nag gubin e pin'ey ni fa'anra gimed ra yul'yul' ngam folgad ko tin keyog SOMOL ni Got romed ni ngan rin'.

7

I SOMOL ni gechnag e pi'in ma pag e abich ni darir yul'yul'gad ngay

¹ U lan e bin aningeg e duw ni Darius e ir e pilung, ko rofen ni aningeg ko pul ni mereb ni (fare pul ni *Kislev*), me pi' SOMOL ba thin ngog.

² Girdi' nu Bethel e ra l'oeged Sharezer nge Regemmelek nge pi pumo'on ni yad, ko fare Tempel rok SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni ngar meybil niged e fal'eg wa'athan rok SOMOL

³ ma ngar fithed ngak e pi prist nge pi profet e re de'er ni ba'aray: "Thingar udpired ni be kireban'dad ni bochan fare Tempel nike mogothgoth, ni ngu'ud paged e abich u lan e bin lal e pul ni bod ni kadrin'ed nike yo'or e duw ke mada' ko chiney?"

⁴ Irera' fare thin rok SOMOL ni taw ngog.

⁵ Ni be ga'ar, "Mog ko girdi' ko fare nam nge pi prist ni nap'an ni urpaged e abich ma yad be mawaw u lan e pi pul ni lal nge medlip u nap'an re medlip i ragag e duw ney, ma gathi gag e ur tedfag riy.

⁶ Abich ni urted nge garbod, e fan ko felfelan' rorad."

⁷ Irera' e n'en ni yog SOMOL u daken e pi profet ni kakrom ko fa ngiyal' ni kabfel' rogon yu Jerusalem ni kabsug ko girdi' ni gathi go' yochi binaw u charen e ba sug nag e girdi' ya ku erogon wuru' e binaw ko ley ni yumuch e nam nge ba' ni ngal u dapp'e ted.

Da un fol, aram tapgin e kalbus nga wuru' e nam

⁸ I SOMOL e pi' e bin ba'aray e thin ngak Zekariah:

⁹ “Kakrom e gu pi' e pi motochiel ney ko girdi' rog: ‘Thingar mu ted gimed ngay ni tin nib mat'aw e ngan rin', ma thingar i m'ug e gol nge t'ufeg nge wurengan' ni bayu thilmed ngomed.

¹⁰ Dab mu gafgow niged e pi'in ke yim' figirngirad, nge pi'in kanim' rorad, fa girdi' nu bang ni yad be par u fithik'med, ara be' nike t'uf e ayuw rok. Ma dab umu t'ared liben ni ngam gafgow niged bigmed.’

¹¹ “Machane pi girdi'eg e ra gel niged lanin'rad ndar motoyilgad, ra ninged lanin'rad

¹² miyad el elnag lanin'rad ni bod e malang. Ni bochan e dar motoyilgad ko fanow ni gog u l'ugun e pi profet ni urmoyed kakrom, ma aram mri gu damumuw.

¹³ Bochan e gu non ma dar motoyilgad, aramfan ni dagu fulweg taban e meybil rorad.

¹⁴ Bod bang i yiko' ni aw, gu tharbograd ngranod ra pired nga yug boch e nam. Re but' ney ni bfel' e ni pag ni dakuriy ban'en riy, ma dakuriy be' ni par riy.”

8

I SOMOL e michmicheg ni ku ra fulweg yu Jerusalem nga rogon

¹ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e pi' e re thin ni ba'aray ngak Zekariah:

² “Kargum’ ni bochan ni nggu ayweg yu Jerusalem ni fan e t’ufeg rog nib to’ar ngak e girdi’ riy, nib t’ufeg nma k’aring ngeg nggu damumuw ko pi to’ogor rok.

³ Bay gu sul nga Jerusalem, ni fare binaw rog nib thothup, nggu par u rom. Re binaw nem e go’ bay nnang ni aram fare binaw nib yul’yul’, nge fare burey rok SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni bay u nog ni fare burey nib thothup.

⁴ Pi pumo’on nge ppin ni kar pilbithirgad ni yad ma kol e sog, e bay kur sabalgad u but’ u lukngun fare binaw.

⁵ Ma yu pa’ i kanawo’ riy e bay kisug daken ko yochi pagel nge bulyel ni yad be fefal.

⁶ “Ran’ey e sana ra leamnag e pi’in ni magach ko fare nam ni dabiyag, machane dariy ban’en ndabi yag rog.

⁷ Bay gu chuweg e girdi’ rog ko pi nam ni kan fekrad ngay,

⁸ bay gu fulwegrad u lan e ngek nge lan e ngal ngar pired u lan yu Jerusalem. Bay ra manged pi girdi’eg, ma bay gumang Got rorad, mug gagiyeg nagrad u fithik’ e yul’yul’ nge mat’aw.

⁹ “Mu athamagil gad! Ya chiney e gimed be motoyil ko fapi thin ni i yog e pi profet ko fa ngiyal’ ni yibe filaeth e def ko Tempel rog ni ngan toy bayay.

¹⁰ Ma nga m'on ko ngiyal'nem e dariy be' ni yag rok ni nge pi' puluwon be' ara ba gamanman nge maruwel rok, ma dariy be' nrayag ni ayweg ir u pa' e pi to'ogor rok. Ya gu pingegrad ngar togopluwgad ngorad.

¹¹ Machane chiney e pi'in ra magay gad ni darm'ad e ba thil rogon e tin bay gu rin' ngorad.

¹² Bay ra yunged e woldug rorad u fithik' e gapas. Yuke *grape* rorad e bay yib wom'ngin, me tugul e woldug u but', ma bayi yo'or yang e n'uw ni ngi i aw. Gubin e pi tow'ath ney e bay gu pi' ngak girdi'en fare nam rog nra magachgad ni yad bfos.

¹³ Gimed e girdi' nu Judah ngu Israel! Kakrom e pi girdi' nu bang e mang ba yaba' ngorad ni bayi n'en me ga'ar bagyad ngak bagyad, 'Mang e yigi aw fare riya' ni aw nga daken yu Judah ngu Israel ngom!' Machane bay gu aywegmed, ma aram e fa pi girdi' nu bang e bay u roged ngorad ni ngar ga'ar gad, 'Mang e yigi yag ngom e pi tow'ath ni yag ngak yu Judah ngu Israel!' Ere nge pagan'med ma dab mrusgad."

¹⁴ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e be ga'ar, "Nap'an ni k'aring e pi chitamangimed kakrom e damumuw ngog, mug turguy e riya' ni nge yib ngorad ma dag thilyeg e leam rog, mug pag nge buch ni aram rogon.

¹⁵ Machane chiney e kug turguy ni nggu fal'eg wa'athan e girdi' nu Jerusalem ngu Judah. Ere dab mrusgad.

¹⁶ Ba'aray e tin ngu'um rin'ed: Ngu'um weliyed e tin riyul' ngomed. Mu lan tafen e puf oloboch e tin nib mat'aw e ngam rin'ed — ni ir e ra pi' e gapas.

¹⁷ Dab mu tanom niked wo'en ni ngam gafgow

niged bochi gimed. Dab mu mow gad ni gimed be micheg ban'en ni de riyul'. Gub fananikan e sasalap l'ugun, nge tin nde mat'aw, nge mod yargal."

¹⁸ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e pi' e re thin ney ngak Zekariah:

¹⁹ "Fare pag abich ni yima tay ko bin ni aningeg, lal, medlip, nge bin ragag e pul e nge par ni bogi madnom ko felfelan' nge paslagan' rok e girdi' nu Judah. Thangri t'uf romed e tin rriyul' nge gapas."

²⁰ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e be ga'ar, "Bayi taw nga bangiyal' ni ba yo'or e nam ni bayib e girdi' riy nga Jerusalem.

²¹ Girdi'en reb e nam e bayi lungurad ngak girdi'en e tin ba'aram e nam, 'Ngggu warod gu liy-orgad ngak SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok nggu ninged e fel' wa'athan rok, ere mired ngdarod!'

²² Ba yo'or e girdi' nge boch e nam nib ga' lungurad ni bay rabad nga Jerusalem ni ngar liyorgad ngak SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok miyad mey-bil ngak ni nge fal'eg wa'athrad.

²³ U lan e pi rran nem e bayib ragag e girdi' nu bang ra ga'argad ngak reb e *Jew*, 'Gamad ba'adag ni nggu uned ko gin ngam man ngay, ni bochan e kug rung'aged ni bay Got rom.' "

9

Pi nam ni yad buguliyoror yu Israel ni yira pufthin nagra

¹ Irera' e thin rok SOMOL:

Ke turguy e gechig ni fan ko nam nu Hadrak nge fare binaw nu Damaskus. Gathi kemus ni go' fapi

ganong nu Israel ya kub mu'un fare tochuch nu Syria ngay nib milfan ngak SOMOL.

² Yu Hamath ni yow bmathil yu Hadrak e kub milfan ngak, ma ku erita' fapi binaw nu Tyre ngu Sidon, ni bay urngin e pi salap rorad.

³ Tyre e kar yororiyed taferad, ma kar ulungyed e silber nge gol ni yo'or nike bod feni yo'or e ab u but'!

⁴ Machane SOMOL e bay i chuweg gubin e tin bay ko re binaw nem. Bay i n'ag e pi machaf nge falel' riy ngalan e day, ma fare binaw e bayi mo'oruf nga but'.

⁵ Fare binaw nu Ashkelon e ra guy e ran'ey me rus ngay. Fare binaw nu Gaza e ra guy me gafgow ko amith nib gel. Ma ku arrogon yu Ekron, ni dabki pagan' ko pin'en ni i lagan' ngay. Gaza e bayi par ni dakriy e pilung riy, mu Ashkelon e bay ni pag ni dakriy e wulgo' riy.

⁶ Yugub ma'thuk e girdi' nra par u Ashdod; me ga'ar SOMOL, "Bay gu sobut' nag gubin e pi Filistine ni tolngan' ney.

⁷ Bay dab kurked e ufin ni kabay e racha' u fithik', fa reb e ggan nib ta'ay. Gubin e pi'in ra magachgad ni yad ba fos ni bay ra manged barba' e girdi' rog ngar boded fare ke girdi' u lan e ganong rok Judah. Ekron e bayi mang barba' e girdi' rog, ni bod ni rin' yu Jebus.

⁸ Bay gu matanagiy e nam rog nge dabki th'um e salthaw u daken nga barba'. Dab kugpag e girdi' ni kireb nge gafgownag e girdi' rog bi'id. Kug guy rogon nike gafgow e girdi' rog."

Fare pilung ni bay fini yib

9 Gimed e girdi' nu Zion, mfelfelan'gad, mfelfelan'gad!

Gimed e girdi' nu Jerusalem, mu garus niked e felfelan'!

Mu saggad, pilung romed e be yib ngomed!

Be yib nib felfelan' ya ma gel ko pi to'ogor rok,
machane ba sobut'an', ma ke yib nike af nga
daken ba dongki,
ke af nga daken ba fak e dongki.

10 Be ga'ar SOMOL,

“Bay gu chuweg e pi *chariot* ni fan ko mael u Israel,
mu gu chuweg e pi os ni bay u Jerusalem;
ma pi gat'ing ni yibe fanay ko mael e bay ni
kirebnag.

Pilung romed e bayi gagiyege nge aw e gapas u
thilin e pi nam;
bayi gagiyege u bang e day nge mada' nga bang,
me tabab ko lul' ni Eufrates nge yan i mada'
ko yungi n'en ni mus e fayleng riy.”

*Girdi' rok Got e bay ni fulwegrad nga rograd ni
ur moyed*

11 Be ga'ar SOMOL,

“Bochan fare m'ag ni kug ngongliy u thildad,
ni racha' ko pi maligach e ke micheg,
aram fan ni ribay gupag e girdi' romed ngar chu-
gad u pa' e to'ogor rorad,
ngar chuwigad u lan fare low ni mlik' nra
kalbusgad riy u wuru' e nam.

12 Mu sulod, e pi kalbus u wuru' e nam ya chiney e
ke yib e l'agan' romed;
mu sulod ko nam romed ndabki buch ban'en
romed.

Chiney e gu be yog ngomed ni bay gu fulweg
 ngomed e pi fel' wa'athan
 ni l'agruw yay nib yo'or ko pi gafgow ni ku'um
 ted.

13 Bay gu maruwel ngak yu Judah ni bod e gat'ing
 rok ba salthaw,
 mu gu maruwel ngak yu Israel ni bod bogi gan
 e gat'ing.

Bay gu maruwel ngak e pumo'on nu Zion ni bod
 ba saydon,
 ngar maelgad ngak e pumo'on nu Greece."

14 I SOMOL e bay yib i m'ug u puluwon e girdi' rok
 ngalang;
 me yin' gan e gat'ing rok ni bod e uluch ni mat.
 I SOMOL ni Th'abi Tolang e bayi thoy e rappa;
 bayi yib u lan e yimuch u fithik' e yoko'.

15 I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e bayi yoror
 rok e girdi' rok,
 ma bay ra thirifed e pi to'ogor rorad u but'.
 Bay ur tolulgad u fithik' e mael ni gowa girdi' nike
 balyang ko rrum,
 miyad pu'og racha'en e pi to'ogor rorad;
 ma bayi map' nge yan ni gowa racha'en ba
 gamanman ni maligach
 nni kunuy ngalan baraba' i ban'en min pu'og
 nga daken e altar.

16 Ra taw ko rofen nem mi SOMOL e bayi yoror rok
 e tirok e girdi',
 ni bod rogon ba tagafaliy e saf ni yoror rok e
 pi saf rok nge dabi buch ban'en rorad.
 Ma bayi gal rama'enrad u lan e nam rok

ni bod rogon e malang nib tolang puluwon ni
 be gal ram'en ni bay ko te'eliyaw ko pilung.
 17 Uw feni fel' nge feni fel'usun e re but' nem ni
 bayi par!
 Pi'in ni bfel' yangren e yad ra gel mar ilalgad
 ko *grain nge grape* ni yad be kay.

10

ISOMOL ni micheg nra fal'eg rograd

¹ Nning e n'uw ngak SOMOL u nap'an ni be
 sum yuwan e gek'iy ko yu duw. I SOMOL e ma
 pi' e manileng ni baye n'uw riy nge aw, ni nge
 galunglung nag e yung i flang ni fan ngak gubin
 e girdi'.

² Girdi' e ma fith lanyan' e pi liyos nge pi taman-
 bay, machane fulweg ni yad ma pi' e go' ban ni
 dariy fan. Bochiyad e ma weliy fan e lik'ay, ma
 kemus ni yad ma olobochiyem; ya ayuw ni yad ma
 pi' e dariy fel'ngin. Ere girdi' e be goroy i yan ni
 bod e saf nike malog. Kar oloboch gad ni bochan e
 dariy be' ni be gafaliyrad.

³ Be ga'ar SOMOL, "Kar gu damumuw ngak e
 girdi' nu bang ni yad be yog e n'en ni nge rin' e
 girdi' rog, ma aram e nggu gechig nagra. Girdi'
 nu Judah e ba milfarad ngog, ma gag SOMOL ni
 Gubin ma Rayag Rok, e bay gu aywegrad. Bay ra
 manged e pi os rog ko mael nib gel gelingrad.

⁴ U fithik'rad e bayi sum e pi'in nge yog e thin,
 pi tayugang', nge pi tolang ko salthaw ni ngar
 gagiyeg nigned e girdi' rog.

⁵ Piyu Judah e bay ur gelgad ni bod e pi salthaw
 ni yad ma yotyot e pi to'ogor rorad u fithik' e

rungdu' u lan e yupa' i kanawo'. Bay ra chamgad ni bochan SOMOL ni bay rorad, bay ur gelgad ni mus ngak fa raba' i salthaw ni yad ba falu' ni girdi'en e yan u os ma yad ra gel ngorad.

6 “Bay gu pi' gelngin e girdi' nu Judah;
 ma bay gu ayweg e girdi' nu Israel ni dabi
 buch ban'en rorad;
 ma bay i kireban'ug ngorad
 nggu fulwegrad nga taferad.
 Ni gowa dag fek owcheg rorad.

I Gag SOMOL ni Got rorad; bay ug fulweg
 taban e meybil rorad.

7 Girdi' nu Israel e ra yib gelingrad ni bod e pi
 salthaw,
 ni yad ba felfelan' ni bod e pi'in kar unumed e
 wayin.

Pi'in owcharad e bay i par u wan'rad e re gel ney
 nra ted.
 miyad felan' ni bochan e n'en nike rin' SO-
 MOL.

8 “Bay gu pining e girdi' rog
 ngar mu'ulung gad nga ta'bang.
 Bay gu aywegrad ni dabi buch ban'en rorad
 ma bay gu yo'or nagraad ni bod farad yo'or
 kafram.

9 Yug aram rogon ni gu pagrad ngar weargad ko pi
 nam i yan,
 machane yad ra leam nigeg u lan e pi nam
 nem nib palog.

Yad nge pifakrad e yad ra fos
 ma bay ra sulod nga taferad u ta'bang.

- 10 Piyu Egypt ngu Assyria e bay gu fulwegrad nga taferad
 ngar pired u lan e nam rorad.
 Ku bay gu tayrad ngalan yu Gilead ngu Lebanon
 ngar pired riy;
 ga'ngin fare gi but' ni bay i sugnag e girdi'.
- 11 Nap'an ni yad ra th'ab dayin e gafgow rorad,
 ma Gag SOMOL, e bay gu toy e pi n'ew,
 me mlik' lan e lul' ni Nile nib to'ar.
 Yu Assyria ni yad ba tolngan' e bay i sobut'anrad,
 ma yu Egypt nib gel gelingrad e bay i m'ay
 gelingrad.
- 12 Bay gu pi' gelngin e girdi' rog;
 ngu'ur liyorgad ngog ma yad be fol rog."
 I SOMOL e keyog e pi thin ney.

11

Magawon ni tay e pi to'ogor rok piyu Israel

- 1 Lebanon, mu bing e pi mab rom,
 ya nge longuy e nify e pi gek'iy rom ni cedar!
 *
- 2 Gimed e gek'iy ni cypress mu yorgad nib ga'
 lammed,
 ya ke aw fapi gek'iy ni cedar nga but',
 fapi gek'iy ni immoy nrib fel' ya'an e ke yim'!
 Mu yor gad mi gimed dololoy' e gek'iy ni oak u
 Bashan,
 ya fare loway nib chuwo' i gek'iy e kan th'ab
 nga but'!
- 3 Pi tayugang' e yad be yor u fithik' gafgowan';
 ya ke chuw fel'ngirad!

---

* **11:1 GEK'IY NI CEDAR:** Gek'iy e be yip fan e pi nam nib ga' lungun ara pi pilung rorad.

Mmotoyilgad nga laman e pi gamanman ni layon
ni yad be tolul,
ya ke mogoth e loway ni taferad u charen e lul
ni Jordan!

L'agruw i tagafaliy e saf

⁴ Me ga'ar SOMOL ni Got rog ngog, "Mman u ya'an ni gur ba tagafaliy e saf rok fare ulung i saf ni ngan li'rad.

⁵ Pi'in fak fapi saf e rli'ed fapi saf ma dan gechig nagrad; miyad pi' e ufin riy nchuway' me lungurad, 'Ke sorok SOMOL! Ya kefel' rogdad!' Mus ko pi'in ntagafaliy fapi saf ma darir rungyed yad."

(
⁶ I SOMOL e ga'ar, "Bay dab kug runguy be' u daken e fayleng. I gag e bay gu tay gubin e girdi' nga tan gelngin e pi'in yad ma gagiyege nagrad. Pi tagagiyege ney e bay ra kireb nigege e fayleng, ma dab gu ayweg e fayleng u pa'rad.")

⁷ Pi'in yad ma chuwi'y ma yad be pi' e saf nchuway' e ra fekedgag ni ngug maruwel, ma aram mu gu mang ba tagafaliy e saf ko fa ran' i saf ni ngan li'rad ngarm'ad. Mug fek l'agruw ler i lek': ni balay e gu tunguy fithingan "Fel'uwun'uy" ma balay e "Dachug." Ma aram mu'ug chothowliy fa ran' i saf.

⁸ Dakiyag ni gu k'adan'ug rok dalip i tagafal saf, ni dubrad dakenag, mug chuwegrad ni yad gubin u lan ta'ab pul.

⁹ Ma aram me lungug ko fare ran' i saf, "Arme dab kug gafaliymed bingyal'. Tin nge yim' e ngan pag nge yim'. Tin nge kireb e ngan pag nge kireb.

Ma tin ni magach nib fos e bay ra chelgad ngorad ngu'ur li'edrad."

¹⁰ Ma aram mug fek fare ler i lek' ni "Fel'uwun'uy" fithingan nggu t'ar, ni aram e kug thang fare m'ag ni ngongliy SOMOL ngak gubin e nam.

¹¹ Ere fare m'ag e math' e rofen nem. Pi'in nra chuw'iyed miyad falchuway' ko saf e ur yaliyed gag, miyad nang ni SOMOL e be non u daken e ngongol rog.

¹² Mug ga'ar ngorad, "Fa'anra m'ag u wun'med, migmed pi' puluwog. Machane fa'anra dubmed, migmed tay romed." Ma aram miyad pi' guye y yang e silber ni puluwog.

¹³ Me ga'ar SOMOL ngog, "Mu tay ko chubgil u Tempel." Ma aram mug fek fa guye y yang i silber, ni aram puluwog ni yad be leamnag, nggu tay ngalan e chubgil u Tempel.

¹⁴ Ma aram mug t'ar fa ler ni l'agruw e lek' ni "Dachug," fithingan ni aram e dachug rok yu Judah ngu Israel nike wagey.

¹⁵ Aram me ga'ar SOMOL ngog, "Ngam man u ya'an bayay fare tagafal saf, ni yaney e ya'an be' ni dariy ban'en ni bfel' ngay.

¹⁶ Kug tay ba tagafal saf ni nge matanagiy fare ran' i saf rog, machane der ma ayuweg e saf nike yib e riya' ngorad; fe gaweg e tin kar maloggad, ara golnag e tin ke maad'ad, ara durwi'iy e tin ke magach nib fos. Me cheal ngi i kay ufin e tin nib sugrug e saf mi i popof bugli'ayrad.

¹⁷ Re tagafal saf nem ndariy rogon ngabang e ke riya'! Ken'ag fa ran' i saf rok. Mael e bayi thirif

gelngin u but'. Bayi yaf pa' me ma'ew e ba' ni mat'aw i lanmit."

12

Gel ni fen yu Jerusalem

¹ Ba'aray e thin ni murung'agen yu Israel ni yib rok SOMOL, ni fare SOMOL ni filath lanelang, me sunmiy e fayleng, me pi' e yafos ngak e girdi'. Be ga'ar,

² "Bay gu tay yu Jerusalem ni bod ba kap i wayin; pi nam ni bay u charen i yan e bay ra unummed miyad thigthig ni bod e chingaw'. Ma nap'an ni yad ra kol yu Jerusalem, ma ku aram rogon ni ku yad ra kol e pi binaw ni kabay u Judah.

³ Machane ra taw ko rofen nem, ma bay gu tay yu Jerusalem ni bod bmalang nib tomal, nra nam nra guy rogon ni nge chibiy ngalang e ra maad'ad. Gubin e nam nu fayleng e bay i ta'reb lungrad ni ngar cham gad ngay.

⁴ Rofen nem e bay gu k'aring e morus ngak e pi os rorad, mu gu balyang nag girdi'en e yan u os. Bay gu matanagiy piyu Judah, ma pi os rok e pi to'ogor rorad e bay gu ma'ew nagraad.

⁵ Ma aram e fa yuke girdi' nu Judah e bay ra ga'ar gad ngorad, 'Fare SOMOL ni Got ni Gubin ma Rayag Rok e pi' gelngin ngak e girdi' rok nma par u lan yu Jerusalem.'

⁶ "Rofen nem e bay gu tay e fa yuke girdi' nu Judah ni bod ba nifiy u loway fa lan bang i flang nike el wom'ngin e *grain* riy. Bay rthanged mit e girdi' u gubin e pi nam nib liyegrad. Ma girdi'en yu Jerusalem e bay ur pired ni dabi buch ban'en rorad.

⁷ “I Gag SOMOL e bay gu pi’ gelngin e pi salthaw nu Judah ngar gelgad nsom’on, ya nge dab ni leamnag ni pi’in owchen David nge girdi’ nu Jerusalem e yad ba sorok boch ngak piyu Judah.

⁸ Rofen nem e bayi yoror SOMOL rok e pi’in yad ma par u Jerusalem, mus ko pi’in nthabi me’waer u fithik’rad ma bay ra gelgad ni bod David ni immoy. Pi’in owchen David e bay ra gafaliyed yad ni bod ba engel rok Got, ma bod Got.

⁹ Rofen nem e bay gu thirif u but’ urngin e pi nam ni yad be mael ngak yu Jerusalem.

¹⁰ “Bay gu suguy laniyan’ e pi’in owchen David, nge tin kabay e girdi’ u Jerusalem ko kan nthothup ko wurengan’ nge kan nthothup ko meybil. Bay ra changargad ngak fa en kar yip’ed ko sarey ke yim’, miyad yornag ni bod be’ ni yornag be’ ni fak ni kari ma’agrag rok. Bay ra yorgad nrib gel ni bod be’ ni yornag e bin nganni’ e pagel u fak.

¹¹ Rofen nem e yira yor u Jerusalem nrib gel ni bod nni yornag Hadad Rimmon u daken fagi tafelfel’ nu Megiddo.

¹²⁻¹⁴ Ra reb e tabnaw ko re nam nem ma bay ur mowawgad; fapi tabnaw ni owchen David, nge Nathan, nge Levi, nge Shimei, nge urngin e pi tabnaw ni kabay. Ra reb e tabnaw ma yad be mowaw rorad, ni ppin ngabang, ma pumo’on ngabang ni yad be mowaw.

13

¹ SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e be ga’ar, “Rataw ko ngiyal’ i n’em ma bayi mab ba alublub ni nge machalbog nag e pi’in owchen David, nge

girdi' nu Jerusalem ko den'en nge liyor ko liyos ni yad be tay.

² Ma rofen nem e bay gu chuweg fithngan e pi liyos u daken e re nam ney, nge dab ku'urbad ngan'uy. Ma ku bay gu chuweg u daken e re nam ney e pi profet ni go' bogi ban'en, mug chuweg u wun'uy chogowen e pi liyos ni nga un tayfan.

³ Ma fa'anra m'ug be' ni be ga'ar e ku ir reb e profet, ma chitamngin nge chitinngin e bay rogew ngak ni aram e thingar nli' ngem', ni bochan e be yog ni be weliy e thin rok SOMOL, machane go' ban e be weliy. Ma nap'an nra yi'iyng ban'en ma chitamngin nge chitinngin e yow ra yip' ko sarey nge yim'.

⁴ Rofen nem e dariy ba profet ni ku ra ufanthin ko tin ma pilyeg e changar rok ngi i guy, ara i yan u ya'an e profet, fa chuw nga madan e profet nib matharthar ni fan e nge ban nag e girdi'.

⁵ Ya ra ga'ar, 'Gathi gub profet, ya gub girdi'en e milay' – maruwel u milay' e gu ma rin' u n'umngin e yafos rog.'

⁶ Ma fa'anra fith be' ngak ni ga'ar, 'Mang e tin be'er e maad'ad u daken ngarngorrem?' Ma ra fulweg ni ga'ar, 'Ma'ad'ad ni gu tay u tabnaw rok e tafger rog.' "

Ba thin nnog ni ngan li' ba tagafal safrok Got

⁷ I SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok e ga'ar, "Saydon, mu od ngam cham ngak fare tagafaliy e saf nma maruwel rog! Mu li' ngem', nge wagey fapi saf. Bay gu cham ngak pi girdi'eg,

⁸ ma girdi' ni bay yim' ko re nam ney e l'agruw yay nib yo'or ko tin ra magey.

⁹ Bay gu sikengnag e tin kar mageygad, ma bay gu be'ech nagrađ ni bod e silber ni yima be'ech nag ko nifiy. Bay gu sikeng nagrađ ni bod ni yima sikengnag e gol. Ma aram e bay ra meybilgad ngog, mug fulweg taban e meybil rorad. Bay gog ngorad ni yad pi girdi'eg, ma bay roged ni Gag e Got rorad."

14

Jerusalem nge pi nam

¹ Fare rran ni bayi par SOMOL nga tagil' e puffthin e ke chugur. Ma aram e bay ni fek u fithik' e yargal urngin e tin fen piyu Jerusalem, pi chugom nem ni kan fek u fithik' e yargal e yira f'oth u p'eowchemed.

² I SOMOL e bayi kunuy e pi nam nga ta'bang ni ngar m'aged e mael nga Jerusalem. Yira kol fare binaw, min giliw nag urngin e chugum ko pi naun, min mod yargal ko ppin ngan kolrad u gelngiy. Ma baley u gathon fare binaw e bay ni fekrad ni kalbus nga wuru' e nam, machane pi'in yad ra magey e dab kun nchuwegrad u lan fare binaw.

³ Ma aram e bay yan SOMOL nge cham ko fapi nam ni bod niki i cham ngorad kakrom.

⁴ Rofen nem e ra sak'iy nga daken fare Burey ni *Olive*, ni bay ko ngek u Jerusalem. Ma aram e fare Burey ni *Olive* e bayi sey ko ngek i yan ko ngal nge ruw raba', me aw ba loway nib ga' u thilin. Barba' fare burey e ra kan, ko lel'och, ma barba' riy e ra kan ko yimuch.

⁵ Gimed ra mil ngam thumur gad u lan e re loway ney nike ki'eg fare burey ni l'agruw guruy. Gimed ra mil ni bod e pi chitamangimed kakrom

u nap'an ni yib fare durru' fa ngiyal ni Uzziah e Pilung nu Judah. I SOMOL ni Got rog e bay yib nike un urngin e pi engel ngak.

⁶ Rofen nem e bay dabki yib e garbeb nge ayis,

⁷ ma ku dabki nep'. Yug bay i par nib rran, ni mus ko ngiyal' nma nep' riy. Re ngiyal' nra yodrom e pin'ey e kemus ni go' SOMOL e manang.

⁸ Rofen nem e ra map' e ran nma pi' e yafos u Jerusalem, baley ko pi ran nem e bay i map' ngalan fare gi day ni *Dead Sea*, ma baley riy e bay i map' ngalan e day ni Mediterranean. Bay i map' e re ran ney ni gubin ngiyal' u gubin e duw, nnap'an e yal' nge n'uw.

⁹ Ma aram e bayi mang SOMOL e pilung u fayleng ni ga'ngin; gubin e girdi' e bay ra liyor gad ngak ni ir Got miyad nang ni ku ireram fithingan.

¹⁰ Fagi binaw ni ga'ngin ni mus u Geba ko lel'och, nge mada' nga Rimmon ko yimuch e bay ni pacheg nge ta'reb foyen. Yu Jerusalem e bayi tolang ngak urngin e pi binaw nib liyeg. Fare binaw nu Jerusalem e tabab ko fare Garog ni Benjamin nge mada' ko fare Garog ni Tabthung, ko fa gin ni immoy ba garog riy kakrom, miki yan ko fare Wulyang rok Hananel, nge mada' ko fare n'en ni yima udiy e wayin rok e en pilung riy.

¹¹ Bayi par e girdi' u rom u fithik' e gapas, dakuriy be' nra yib nag e cham ngorad.

¹² I SOMOL e bayi pag e m'ar ni ubchiya' nge yib ngak urngin e pi nam ni yad ma mael ngak yu Jerusalem. Ufin u dowrad e bayi malad nge chuw u nap'an ni kayad bfos; lan owcharad nge balwothrad e ku ra malad nge chuw.

13 Rofen nem e bayi balyang nag SOMOL lanin'rad miyad rus ni yad gubin nra bagyad me cheal nge cham ko en nu charen.

14 Pumo'on nu Judah e bay rcham gad ni ngar yoror gad rok yu Jerusalem. Bay rfeked u fithik' e yargal gubin e falel' rok e pi nam ni gol, silber, nge mad ni yo'or.

15 Bay ba liliy ni ubchiya' ni bayib ngak e pi os, nge mule, nge kamel, nge dongki nge nga daken gubin e gamanman u lan e gin ma par e pi to'ogor riy.

16 Ma aram e gubin e pi'in nra fos gad ko pi nam nu ur chamgad nga Jerusalem e bay ranod ngaram ni yu duw ni ngar liyorgad ngak SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni ir e pilung miyad madnomnag fare Madnom ko Nochi Naun.

17 Fa'anra siyeg reb e nam ni nge yan nge liyor ngak SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok ni ir e pilung, ma aram e dabki aw e n'uw nga daken e nam rorad.

18 Fa'anra siyeg piyu Egypt ni ngar madnom niked e Madnom ko Nochi Naun, ma aram e bayi aw fare liliy ngorad nma pi' SOMOL nge yan ngak e pi nam ni yad ma siyeg ni ngar uned ko madnom.

19 Irera' e re gechig nra mul nga daken yu Egypt nge nga daken gubin e nam ni fa'anra dab ra madnom niked e Madnom ko Nochi Naun.

20 Rofen nem e mus ko beal nikan m'ag nga tan l'ugun e os ma kani ker e yu bug i thin ni ba'aray nga daken "Kan og nag ngak SOMOL." Pi th'ib ni yima lum riy u Tempel e ta'reb feni tabgul ko fa yu raba' i dabiyy u mit e altar.

²¹ Gubin e pi th'ib u lan yu Jerusalem ngu Judah ni ga'ngin yang e ngan fael nga bang ni ngan fanay ko bangbengen e liyor ngak SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok. Girdi' ni yad ma pi' e maligach e yad ma lum ko pi th'ib nem ngu'ur lith'ed e ufin ni maligach riy. Ra taw ko ngiyal'nem, ma dakriy reb e pi tafalchuway' u lan e Tempel rok SOMOL ni Gubin ma Rayag Rok.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788